

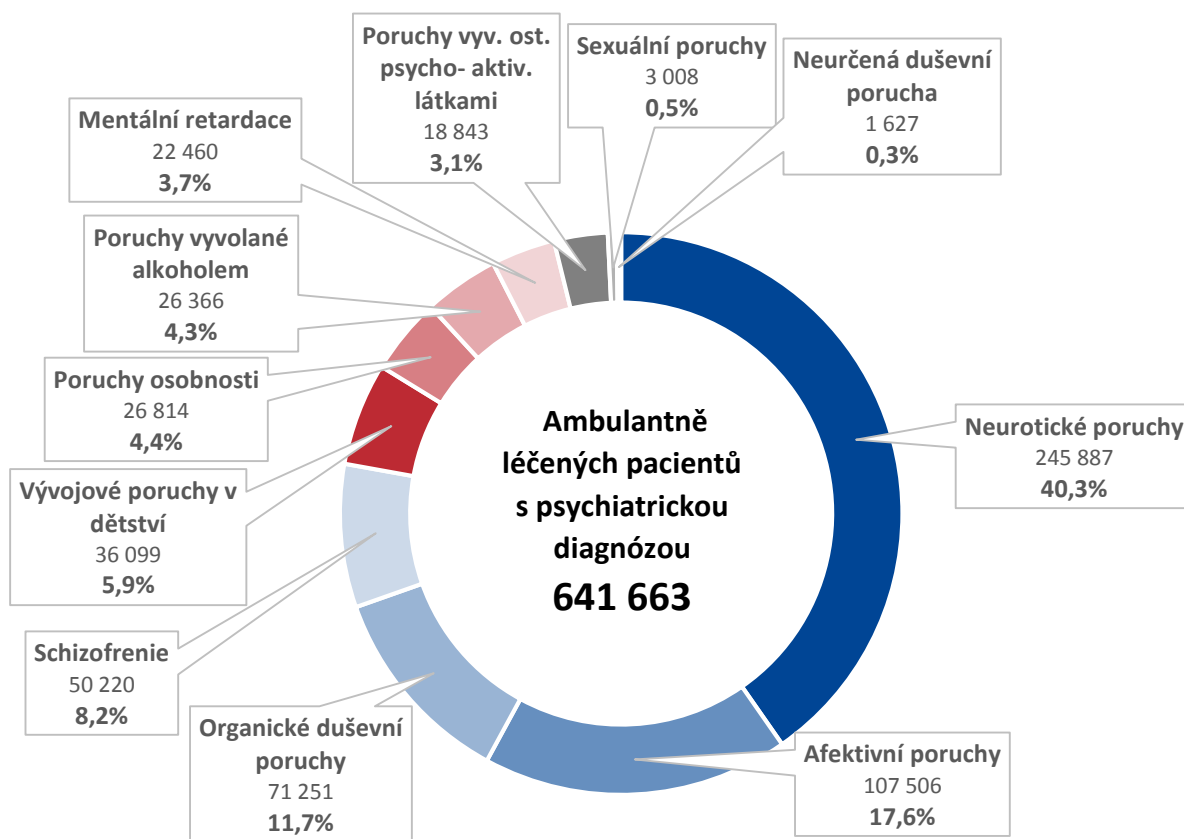
Duševní zdraví a Národní ústav duševního zdraví

Podle Světové zdravotnické organizace se 27 % populace zemí EU, Islandu, Norska a Švýcarska v průběhu roku potýkalo s nějakou formou duševní poruchy. Jedná se například o deprese, psychózy, úzkosti, problémy s užíváním návykových látek nebo problémy příjmu potravy.¹

Problematika duševního zdraví je v ČR rozpracována v rámci operačního programu č. 3, který je součástí strategického dokumentu *Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí*. Z analýzy akčního plánu mimo jiné vyplývá, že problematika psychiatrie je podfinancovaná (3% z celkového zdravotního rozpočtu) a počet duševně nemocných se výrazně zvyšuje. „Každý pátý člověk v ČR je duševně nemocný“.²

Z informací vydaných Ústavem zdravotnických informací a statistik (dále jen „ÚZIS“) pro oblast psychiatrické péče pro rok 2016 vyplývá, že dochází k zvyšování počtu ošetřených pacientů. V roce 2016 se jednalo o 641 663 pacientů, z nichž přibližně 60% tvoří ženy, které dlouhodobě vyhledávají psychiatrickou péči častěji než muži.³

Graf 1: Struktura psych. diagnóz u léčených pacientů v ambulantních psychiatrických zařízeních zaznamenaných ÚZIS pro rok 2016

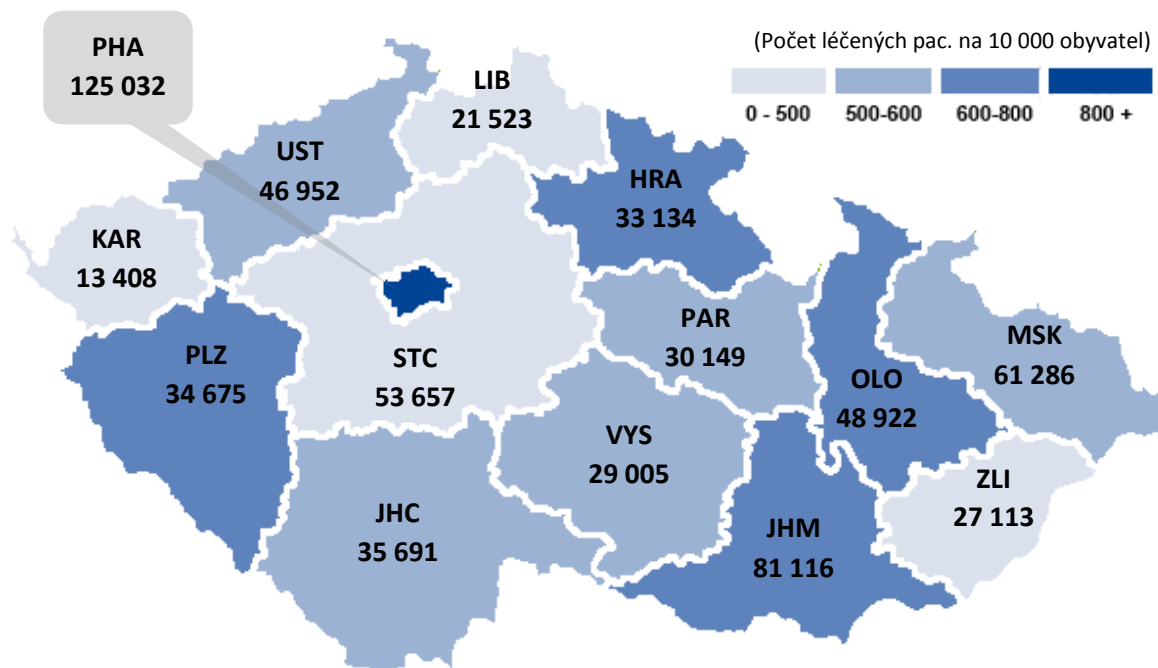
Zdroj: Data ÚZIS (Psychiatrická péče 2016).

¹ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/noncommunicable-diseases/mental-health/data-and-resources>

² https://www.mzcr.cz/Admin/upload/files/5/ak%C4%8Dn%C3%AD%20pl%C3%A1ny%20-%20p%C5%99%C3%ADlohy/AP%2003_dusevni%20zdravi.pdf

³ Data ÚZIS vycházejí z informací získaných od 839 ambulantních oddělení a pracovišť psychiatrie z celkového počtu 1 012 registrovaných. Nejedná se tedy o celkové počty, jelikož data nezahrnují přibližně 17 % pracovišť.

Obrázek 1: Počet léčených pacientů v ambulantních psychiatrických zařízeních zaznamenaných ÚZIS dle krajů v roce 2016

Poznámka: Data reprezentují přibližně 83% ambulantních oddělení a pracovišť psychiatrie.

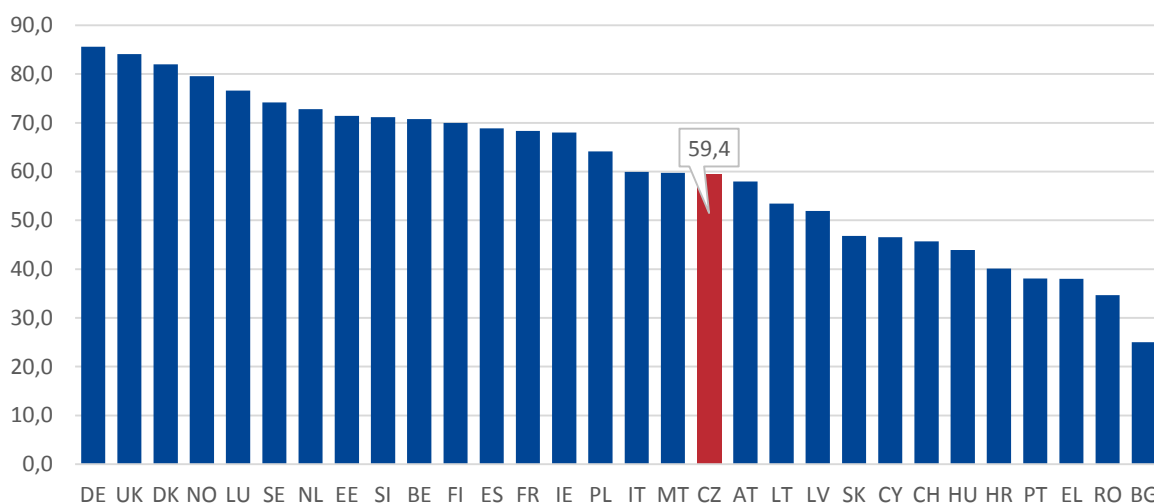
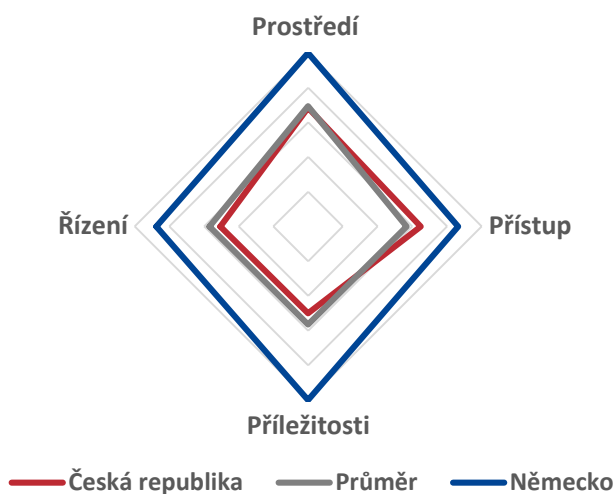
Zdroj: Data ÚZIS (Psychiatrická péče 2016), vypracování NKÚ.

Problematice duševního zdraví, diskriminaci duševně nemocných a jejich integraci do společnosti se věnuje zpráva Mental Health and Integration vytvořená The Economist Intelligence Unit.⁴ Česká republika se umístila za průměrem zkoumaných zemí, na celkovém osmnáctém místě z třiceti.

Index Mental Health and Integration zkoumá celkem 18 indikátorů ze 4 hlavních oblastí. Jedná se o oblast **prostředí** (stabilní domov a rodina; váha kategorie 27,8 %), **přístup** (přístup ke zdravotní péči; váha kategorie 27,8 %), **příležitosti** (zlepšení pracovních a vzdělávacích příležitostí; váha kategorie 16,7 %), **řízení** (snižování stigmatizace a zvyšování povědomí o problematice; váha kategorie 27,8 %). Česká republika převyšuje průměr v oblasti „přístup“ a naopak zastává v oblasti „řízení“. Na základě kvantitativních i kvalitativních parametrů je pak sestaven celkový bodový index. Nejlépe se umístilo Německo s 85,6 body a nejhůře Bulharsko s 25 body.

⁴ <http://www.eiu.com/>.

Graf 2: Mental Health and Integration Index

Zdroj: Mental Health and Integration report (<http://mentalhealthintegration.com>).

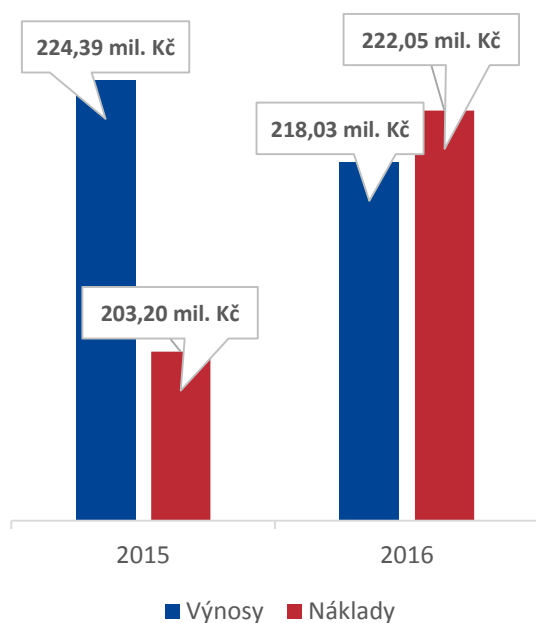
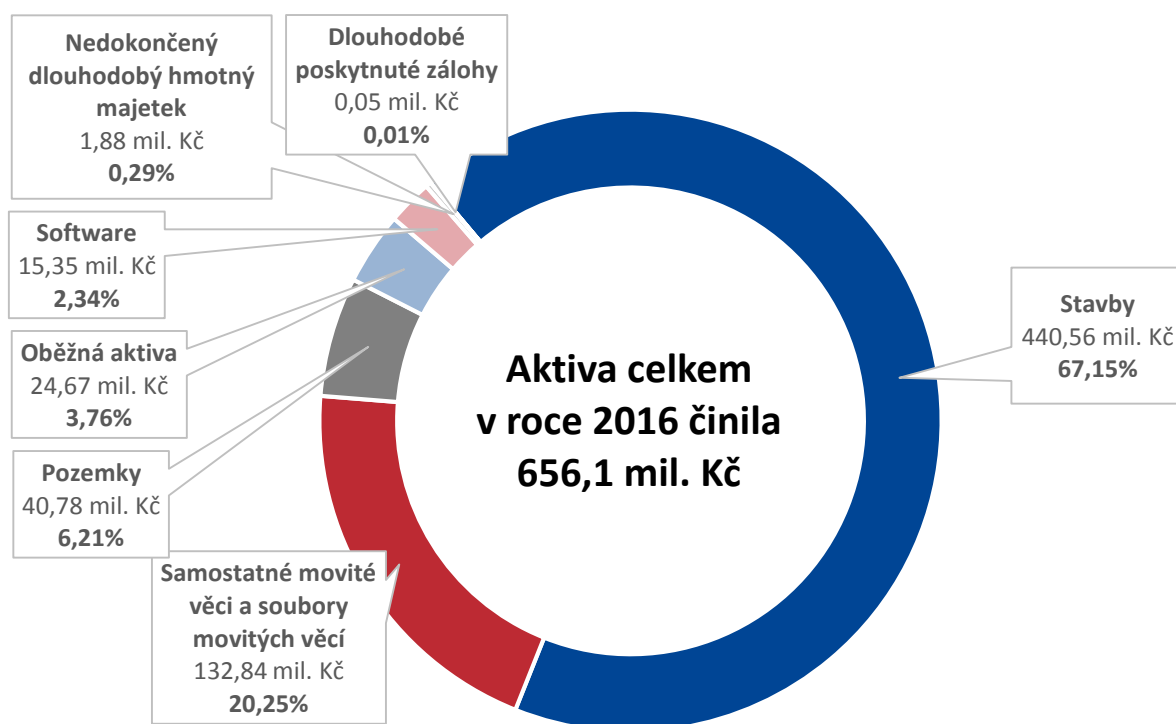
Národní ústav duševního zdraví

Národní ústav duševního zdraví (dále jen „NUDZ“) je státní příspěvkovou organizací. Vznikl transformací z Psychiatrického centra Praha k 1. 1. 2015. Základním posláním NUDZ je vědecká a výzkumná činnost se zaměřením na duševní zdraví a duševní choroby. Poskytuje ale rovněž zdravotní služby s lůžkovou i ambulantní péčí. Organizace dále plní i řadu dalších funkcí (více viz zakládající listina NUDZ.)⁵

Vybudování nového moderního výzkumně klinického centra v Klecanech je primárně financováno z Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace, prioritní osy 2 - Regionální VaV centra, oblast podpory 2.1 – Regionální VaV centra. Tento program pokryl 85 % celkové ceny projektu, zbylá část projektu byla financována ze státního rozpočtu.

⁵ <https://www.nudz.cz/files/pdf/zl.pdf>.

Graf 3: Aktiva, výnosy a náklady NUDZ v roce 2016

Výsledek hospodaření běžného účetního období

2015

21 184 886 Kč

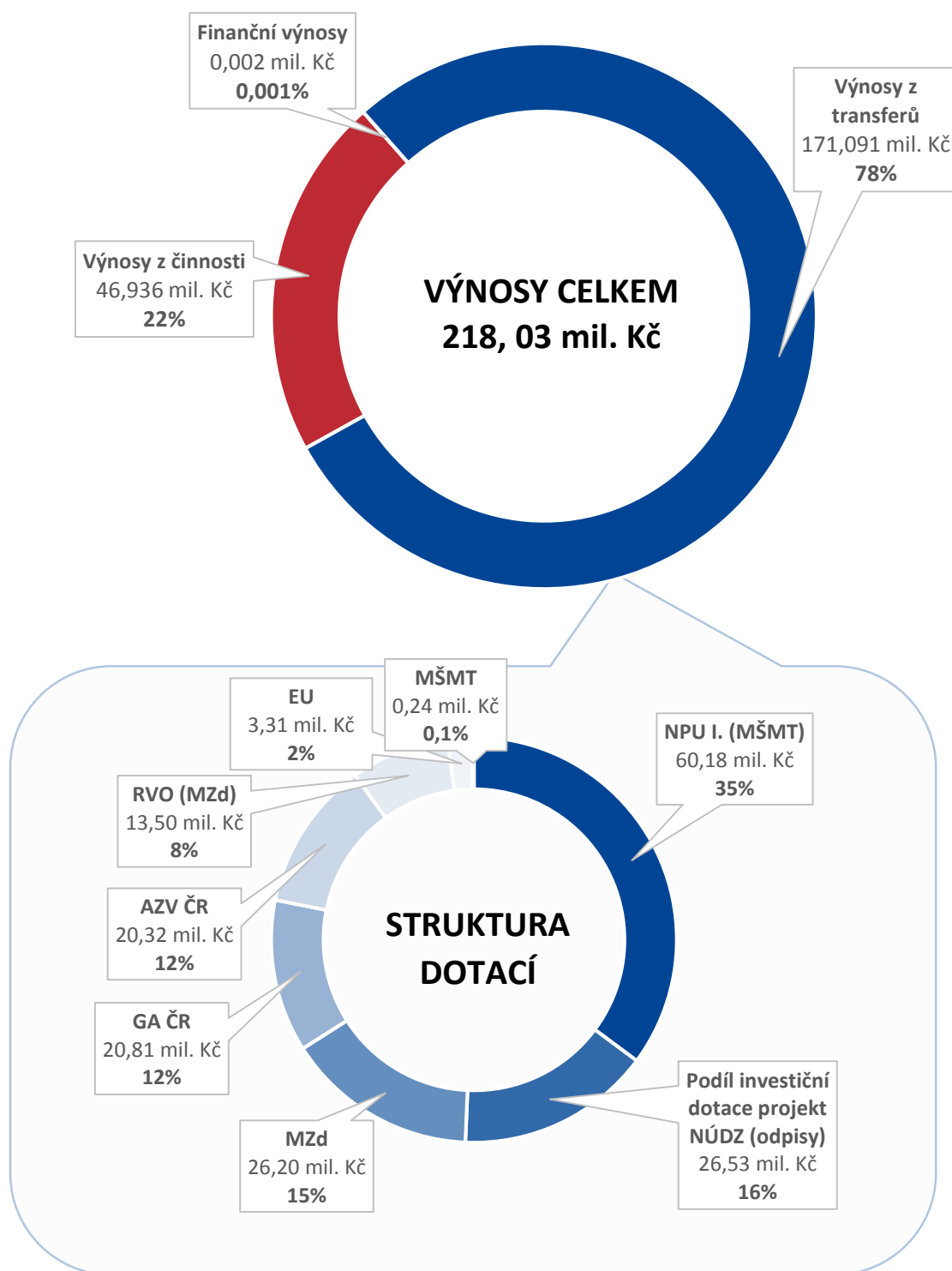
2016

-4 019 989 Kč

Zdroj: MONITOR MF, kontrolní závěr KA 17/14.

Zaměříme-li se blíže na strukturu výnosů, tak dominují výnosy z transferů. Oblast výnosů z vlastní činnosti v roce 2016 tvořila 22 % celku. To oproti roku 2015 znamená nárůst, protože poměr v tomto roce byl cca 12 % z celkových výnosů. Na nárůstu má podíl navýšení výnosů za tržby za poskytovanou zdravotní péči.

Graf 4: Struktura výnosů NUDZ v roce 2016

Zkratky: **AZV ČR:** Agentury pro zdravotnický výzkum České republiky,
RVO: Rozvoj výzkumných organizací,
NPU: Národní program udržitelnosti (projekt „Udržitelnost pro NUDZ“).

Zdroj: MONITOR MF, kontrolní závěr KA 17/14.

V případě nákladů jsou nejdominantnějším prvkem náklady z činnosti. Ty jsou ze 70 % tvořeny osobními náklady. Dle výroční zprávy NUDZ průměrný hrubý měsíční plat zaměstnanců NUDZ v roce 2016 činil 31 017 Kč, což je pokles o 2 219 Kč oproti roku 2015.

Graf 5: Struktura nákladů NUDZ v roce 2016

